

มูลนิธิวชิรธรรมบุญ

ฉบับปฏิรูป เป็นอย่างไร

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒
ปกี่หลัง มีนาคม ๒๕๕๘

ทัพเจ้าสีคตมเต็มใจที่จะละอำนาจอธิปไตย
ทัพเจ้าอยู่แต่เดิมในแคว้นอยุธยาโดยทั่วไป แต่ทัพเจ้าร่ม
อินบอมบอกอำนาจอธิปไตยของทัพเจ้าในแคว้นอยุธยา
โดยเฉพาะ เพื่อไว้สำหรับ ๑๐ สิทธิ ๓๓ และ ๑๐ ไร่
แล้วอธิราชเจ้าของพระมหากษัตริย์

Signature

รศ. วิชิต วัฒนานันท์

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

- ความเห็นต่างๆ ที่ตีพิมพ์มา
- ตำราแดง ตำราเขียว ตำราสีส้มกาษาณ

คณะกรรมการวิชาการยกย่องรัฐธรรมบุญ

บอกกล่าว

การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป โดยคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓๖ คน ได้เดินมาตามแผนที่การเดินทางเกือบจะ ๑๐๐ เปอร์เซนต์แล้ว สำหรับร่างแรกประชุมกันมา ๖๗ ครั้ง ใช้เวลากว่า ๕๕๐ ชั่วโมง บัดนี้คงเหลือแต่การตรวจทานความเรียบร้อยของถ้อยคำภาษา เลขมาตรา ตลอดจนความเชื่อมโยงของมาตราต่าง ๆ ในจำนวนรวมทั้งสิ้น ๓๑๕ มาตรา ซึ่งการตรวจทานประเด็นต่าง ๆ จะใช้เวลาตลอดเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ นี้

ขั้นตอนต่อไปก็คือการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก่สภาปฏิรูปแห่งชาติ ภายในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๔ วรรคแรกว่า “ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๑ (๒) แล้วเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณา” นอกจากนี้ ยังต้องนำร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะด้วย

อย่างไรก็ตามในคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓๖ คน ซึ่งคุณทิวา ณ นคร ได้ลาออกไปภายหลังจากการประชุมนอกสถานที่ที่โรงแรม ฮอเลียดย์อินน์ เมืองพัทยา มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘ นั้น ครั้นวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘ สภาปฏิรูปแห่งชาติได้เลือกสมาชิก ดร. กอบศักดิ์ ภูตระกูล ให้เข้ามาทำหน้าที่แทนและได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่เรียบร้อยแล้ว

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญมีประเด็นที่ต้องการจะสื่อสารกับประชาชน คือ เมื่อได้มีการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญที่ได้ยกร่างไปแล้วในบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๐๖ ที่ว่า “เพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่นที่จำเป็นให้สภาพปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ สิ้นสุดลงในวันเปิดประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๓๖” ทำให้มีผู้นำเอาไปตีความและวิพากษ์วิจารณ์ว่านั่นหมายความว่า จะให้แม่น้ำทั้ง ๒ สาย คือ สภาพปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ยึดอายุออกไปจนถึงเมื่อมีการเปิดประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกจนเป็นที่มาของข้อหาฉกรรจ์ที่ว่ากรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องการสืบทอดอำนาจหรือไม่ยอมลงจากเวทีเสียที

ฉะนั้นจึงขอทำความเข้าใจว่าการที่สภาพปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องอยู่ต่อนั้นก็เพราะจะต้องทำงานอันมีอาจก้าวล่วงได้ ในการจัดทำกฎหมายสำคัญที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญอย่างน้อย ๒๕ ฉบับ ให้เสร็จสิ้นและเดินหน้าประเทศไทยต่อไปได้

ภาระหน้าที่ที่แตกต่างกันกับภาระหน้าที่ของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างชัดเจน ก็คือ คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีภารกิจต้องจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พรบ.) เพียง ๓ ฉบับ คือ พรบ. ๑. ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ๒. ว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง และฉบับที่ ๓ ว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งใช้เวลาไม่นานนัก แต่สภาพปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีภาระหน้าที่ในการจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่จำเป็นอีกอย่างน้อย ๒๔ ฉบับ หรือประมาณ ๘ เท่า

ต่อไปนี้เป็นบัญชีกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญที่จะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จจนมีผลบังคับใช้ คือ

ก. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พรป.) ตามมาตรา ๑๕๙
จำนวน ๑๒ ฉบับ

๑) พรป. ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๒) พรป. ว่าด้วยคณะรัฐมนตรี

๓) พรป. ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔) พรป. ว่าด้วยพรรคการเมือง

๕) พรป. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

๖) พรป. ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาล
รัฐธรรมนูญ

๗) พรป. ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง

๘) พรป. ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

๙) พรป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑๐) พรป. ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน

๑๑) พรป. ว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐ

๑๒) พรป. ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

**ข. พระราชบัญญัติ (พรบ.) ที่จำเป็นต้องตราขึ้นตามร่างรัฐธรรมนูญ
จำนวน ๑๕ ฉบับ**

- ๑) พรบ. ว่าด้วยการเสริมสร้างการปกครองแห่งชาติ (ตามมาตรา ๒๙๗)
- ๒) พรบ. สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ (ตามมาตรา ๗๔)
- ๓) พรบ. สมัชชาพลเมือง (ตามมาตรา ๒๑๕)
- ๔) พรบ. สภาตรวจสอบภาคพลเมือง (ตามมาตรา ๗๑)
- ๕) พรบ. คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ (ตามมาตรา ๗๗)
- ๖) พรบ. คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนโดยระบบคุณธรรม (ตามมาตรา ๒๐๗)
- ๗) พรบ. องค์การบริหารการพัฒนาภาค (ตามมาตรา ๒๘๔ (๕))
- ๘) พรบ. ว่าด้วยสมาคมการเมือง (ตามมาตรา ๕๕)
- ๙) พรบ. ว่าด้วยหนังสือสัญญาาระหว่างประเทศ (ตามมาตรา ๑๙๓)
- ๑๐) พรบ. ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารท้องถิ่น (ตามมาตรา ๒๑๖ (๒) และ (๓))
- ๑๑) พรบ. การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารท้องถิ่น (ตามมาตรา ๒๑๓)
- ๑๒) พรบ. องค์การบริหารท้องถิ่น (ตามมาตรา ๒๑๒)
- ๑๓) พรบ. องค์การบริหารการพัฒนาภาค (ตามมาตรา ๒๘๔ (๕))
- ๑๔) พรบ. คณะกรรมการอิสระว่าด้วยค่าตอบแทนบุคลากรของรัฐ (ตามมาตรา ๒๘๔ (๖))
- ๑๕) พรบ. ว่าด้วยการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ (ตามมาตรา ๒๙๗ วรรคสอง)

สำหรับจุลสาร “รัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปเป็นอย่างไร” ที่คณะกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำออกมาเผยแพร่เพื่อสื่อสารกับประชาชนผู้สนใจ ฉบับนี้
 นับเป็นฉบับที่ ๖ แล้ว มีบทความเรื่อง “ความเห็นดี ๆ ที่ได้ฟังมา” ของพลเอก
 เลิศรัตน์ รัตนวานิช ที่ปรึกษาและโฆษกกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญในฐานะ
 ประธานอนุกรรมการประสานเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
 สภาปฏิรูปแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีคำแถลง คำชี้แจง
 และคำให้สัมภาษณ์ ของ ศ.ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานกรรมการ
 ยกร่างรัฐธรรมนูญ และ “ประวัติศาสตร์บอกเล่าจากรัฐธรรมนูญฉบับเก่า”
 ตอนที่ ๒ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะทำให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจบทบาท
 และแนวคิดของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้รัฐธรรมนูญ
 ฉบับใหม่ของประเทศ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปที่มีหัวใจสำคัญ ๔ ประการ
 คือ สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ / การเมืองใสสะอาดและสมดุลง / หนุนสังคม
 ที่เป็นธรรมและนำชาติสู่สันติสุข ดังที่คุณเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ
 และสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้รจนากลอนไว้ในหน้าถัดไปนี้

พบกันในจุลสารฉบับหน้าครับ

คณะผู้จัดทำ

๑ ธรรมบุญ ๑๖๖ ๑

๑) คุณงามความดีให้กับประชาชน
 ผู้มีศรัทธาเชื่อฟังและฟังในคุณ
 ความดีในไทย คือไทยต้องเป็นไทย
 กำลัทธิธรรมกายในไทย คือคุณความดี
 การเชื่อฟังไม่รังเกียจ และสร้างธรรม
 อันงามอันดีของธรรม นำคุณความดี
 ของคุณความดีในไทยมาขึ้นเป็นคุณความดี
 เป็นธรรมในไทย ทั้ง คุณงามความดี
 สร้างธรรมดี ประโยชน์คุณความดี
 อันงามอันดีในไทย คือ คุณงามความดี
 กำแพงความดีคือคุณความดี ทั้งคุณ
 ความดีในไทยคุณความดี ทั้งคุณ
 ในอันดีคุณงามอันดี และอันดี
 ของคุณความดีในไทย ไม่รังเกียจ
 อันดีคุณความดีในไทย ไม่รังเกียจ
 คุณงามอันดีในไทย ทั้งคุณ
 ประมวลคุณงามอันดี ทั้งคุณ
 ประมวลคุณงามอันดี ทั้งคุณ
 ประมวลคุณงามอันดี ทั้งคุณ
 ประมวลคุณงามอันดี ทั้งคุณ

๑๖๖/๑๖๖/๑๖๖/๑๖๖

ความเห็นดี ๆ ที่ได้ฟังมา

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช

- ที่ปรึกษากรรมาธิการและโฆษกกรรมาธิการ
- ประธานอนุกรรมาธิการประสานเพื่อรับ
ความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการประสานเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ โดยให้คณะอนุกรรมาธิการมีอำนาจหน้าที่ประสานสภาปฏิรูปแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ เพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญ รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

สถาบันทางการเมืองที่มีประสบการณ์และมีบทบาททางการเมืองโดยตรง

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยยังไม่เป็นไปตามหลักการหรือเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ และสอดคล้องกับหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล” อย่างไรก็ตาม แม้จะได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่หลักการสำคัญก็ยังคงรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา ประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีที่มาจากพรรคการเมือง โดยฝ่ายบริหารมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าและเป็นผู้ดำเนินการบริหารประเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารประเทศร่วมกับคณะรัฐมนตรี รวมถึงดูแลรับผิดชอบกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ สำคัญประการหนึ่งของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีรัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการตรากฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ให้ความเห็นชอบเรื่องสำคัญ แต่งตั้งและถอดถอนบุคคล และให้มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐและนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา

บุคคลที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรีและนิติบัญญัติทางรัฐสภานั้น เป็นบุคคลที่ได้รับการสรรหาและคัดเลือกจากพรรคการเมือง ซึ่งเป็นสถาบันของกลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์มารวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่าง “ภาครัฐ” กับ “ภาคเอกชน” โดยจะนำเอาปัญหาหรือความต้องการของประชาชนมาแปลงเป็นนโยบายของพรรคเพื่อนำนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร จึงถือได้ว่า พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีบทบาทและมีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คณะอนุกรรมการประสานเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ จึงได้จัดทำแบบสอบถามเบื้องต้นในการสอบถามพรรคการเมืองเกี่ยวกับประเด็นสถาบันการเมืองที่ควรกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และได้รับการตอบแบบสอบถามจากพรรคการเมืองข้างต้น โดยได้มีการรวบรวมพร้อมจัดทำสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสถาบันการเมืองที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ด้วยวิธีการคำนวณค่าสถิติแบบร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบปริมาณผลการประเมินความคิดเห็นของพรรคการเมืองทั้งหมดที่ได้ตอบแบบสอบถาม ในขณะเดียวกันก็ได้จัดทำสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวมตามแต่ละประเด็นคำถาม อีกทั้งได้รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่ได้รับและนำเสนอข้อมูลดังกล่าวต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปประกอบการพิจารณาการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ต่อมา คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาหลักการใหม่เกี่ยวกับระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๑๓ ประการ ซึ่งหลักการนี้ได้มีการนำเสนอต่อสาธารณชนเป็นการเบื้องต้น ในจุลสาร รัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปเป็นอย่างไร ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ ปีถัดมา มกราคม ๒๕๕๘ โดย ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นหลักการใหม่เกี่ยวกับระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะได้มีการนำมาพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

การรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยการสัมมนาพรรคการเมือง

เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนในสังคมไทย คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญและคณะอนุกรรมการพิจารณาเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาพัฒน์รูปแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ ในคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ จึงได้จัดสัมมนา เรื่อง “หลักการใหม่เกี่ยวกับระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง” เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ - ๓๐๗ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะระหว่างคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง สภาพัฒน์รูปแห่งชาติ คณะอนุกรรมการพิจารณาฯ สถาบันพระปกเกล้า และผู้แทนจากพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญมีประสบการณ์และผลงานทางการเมืองมาโดยตลอด สามารถที่จะให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้เป็นอย่างดี โดยการจัดสัมมนานี้มุ่งหวังให้ได้รับข้อมูลที่น่าไปสู่หลักการใหม่เกี่ยวกับระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง ข้างต้นได้อย่างเหมาะสมต่อไป ซึ่งในการสัมมนาวิวัตอุปประสงค์

๑) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความเข้าใจ และเป็นเวทีสาธารณะสำหรับการมีส่วนร่วม ระดมความคิดเห็น ในหลักการ เหตุผล แนวคิด รูปแบบ และวิธีการที่เกี่ยวข้องกับระบอบการเมือง นักการเมืองและสถาบันการเมือง ซึ่งเป็นหลักการใหม่ที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมกับประเทศไทย

๒) เพื่อได้รับทราบความเห็น ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประกอบการพิจารณาของยกย่องรัฐธรรมนูญ

หัวข้อในการระดมความเห็นจากพรรคการเมือง

ในการสัมมนาครั้งนี้ มีพรรคการเมืองเข้าร่วมสัมมนา ๔๑ พรรค (จำนวน ๑๑๑ คน) ซึ่งประกอบด้วยพรรคขนาดใหญ่ทุกพรรค พรรคขนาดกลาง และพรรคขนาดเล็ก ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำแนวคิดที่ได้รับ และข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้อง

โดยรูปแบบการสัมมนา เริ่มโดยบรรยายให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เข้าใจ หลักการ เหตุผล แนวคิด รูปแบบและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง และศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในระบบการเลือกตั้งแบบ สัดส่วนผสม (Mixed – Member Proportional : MMP) เป็นผู้บรรยายร่วม

ทั้งนี้ ได้มีการระดมความเห็นและข้อเสนอ รวมทั้งการถาม – ตอบ จากพรรคการเมืองผู้เข้าร่วมสัมมนา ในหัวข้อการสัมมนาดังกล่าว ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๑๓ ประการ ดังนี้

๑. พลเมืองเข้มแข็ง นักการเมืองมีคุณธรรม
๒. ความเป็นกลางในการกำหนดวันเลือกตั้ง และการรักษาการระหว่างเลือกตั้ง
๓. โครงสร้างทางการเมืองที่สมดุลโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทางสังคม
๔. การกรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้ง ๒ สภา ที่อาจมีปัญหาเรื่องความสุจริตก่อนเลือกตั้ง
๕. การกำหนดให้มีการตรวจสอบการหาเสียง
๖. การให้มีระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สะท้อนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชน และทำให้คะแนนเสียงทุกคะแนนของประชาชนมีความหมายอย่างแท้จริง

๗. การทำให้การซื้อเสียงทำยากขึ้น

๘. การทำให้ ส.ส. เป็นผู้แทนราษฎรที่แท้จริงไม่ใช่ลูกจ้างของพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรค

๙. การปรับพรรคการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย และควบคุมการรับบริจาค และการใช้จ่ายเงินของพรรคและผู้บริหารพรรค

๑๐. การปรับให้มีการถ่วงดุลในการบริหารในรัฐสภาระหว่างฝ่ายรัฐบาล - ฝ่ายค้าน

๑๑. วุฒิสภา : สถาปahunิยม ซึ่งสร้างความสมดุลให้ระบบการเมือง

๑๒. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมีที่มาจากสภาผู้แทนราษฎร และมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพภายใต้ระบบการตรวจสอบที่ดี

๑๓. การกำหนดให้ผู้ซึ่งมีหลักฐานอันควรเชื่อว่าเป็นผู้ครอบงำ นำชักหรือสั่งการให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการกระทำการใด ๆ ต้องมีความรับผิดชอบทางอาญา ทางวินัย การเงิน การคลัง และงบประมาณ และความรับผิดชอบอื่น เช่นเดียวกับผู้ที่ตนสั่งครอบงำ หรือชักนำเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งลักษณะของระบบผู้แทนที่ดีและผู้นำทางการเมืองที่ดี

ในการสัมมนาครั้งนี้ ศาสตราจารย์สุจิต บัญบังการ รองประธานกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สาม และประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบ
การจัดทำรัฐธรรมนูญ คณะที่สาม กล่าวกับผู้เข้าร่วมสัมมนาว่า หลักการใหม่
ดังกล่าว มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งลักษณะของระบบผู้แทนที่ดีและผู้นำ
ทางการเมืองที่ดี โดย

๑. ต้องเป็นระบบที่ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ ระบบการเมือง
ที่จะได้ผู้แทนที่ดีและผู้นำทางการเมืองที่ดีจะต้องไม่กระทบต่อพระราชอำนาจ
ของพระมหากษัตริย์ทั้งพระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญและพระราชอำนาจ
ทางสังคมวัฒนธรรม

๒. ต้องเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่ม ทุกชนชั้น ได้มีโอกาส
เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยไม่มีการกีดกันกลุ่มใดออกไป ไม่ว่าจะเป็น
กลุ่มคนชั้นกลางระดับล่างและประชาชนในชนบท กลุ่มนายทุนและคนชั้นกลาง
ระดับบนในเมือง กลุ่มข้าราชการ ทหาร พลเรือน กลุ่มภาคประชาสังคม
และกลุ่มนักการเมืองเอง

๓. ต้องเป็นระบบที่ทำให้ได้ผู้แทนที่ได้รับการยอมรับจากการตัดสินใจ
อันบริสุทธิ์ของประชาชน เป็นผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถและมีความ
ตั้งใจจริงเข้ามาทำงาน มิใช่ผู้แทนที่ได้รับเลือกเพราะการซื้อด้วยเงินและ
นโยบายเชิงอุปถัมภ์เข้ามาใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์จากการทุจริต
คอร์รัปชันทั้งโดยตรงหรือแอบแฝงเชิงนโยบายเพื่อคินตันทุน

๔. ต้องเป็นระบบที่ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้แทนและผู้นำทางการเมือง
จะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีอิสระทางความคิดและการแสดงออกโดย
ปราศจากการครอบงำโดยองค์กรหรือบุคคลอื่น

๕. ต้องเป็นระบบที่เอื้อต่อการถ่วงดุลและตรวจสอบอำนาจระหว่าง
องค์กรหรือคณะบุคคลที่ใช้อำนาจได้อย่างเหมาะสม ให้ผู้ใช้อำนาจแต่ละฝ่าย
มีความรับผิดชอบ (accountability) ต่อกัน และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการใช้
อำนาจในทางมิชอบ (abuse of power) และการทุจริตคอร์รัปชัน

ผลจากการสัมมนา

คณะอนุกรรมการประสานเพื่อรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาพภูมิรัฐแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ ได้รวบรวมพร้อมจัดทำสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะในหลักการใหม่เกี่ยวกับระบอบการเมือง นักการเมือง และสถาบันการเมือง ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ๑๓ ประการ ตลอดจนความเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเสร็จแล้ว โดยนำเสนอข้อมูลดังกล่าวต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปประกอบการพิจารณา ยกร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

โดยสรุป ผู้แทนส่วนใหญ่ของพรรคการเมืองที่เข้าร่วมการสัมมนา มีความเข้าใจและเห็นด้วยในหลักการใหม่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม ซึ่งพรรคการเมืองจะได้รับจำนวนที่นั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามความนิยมของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง แตกต่างจากระบบการเลือกตั้งซึ่งได้ใช้ตามรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับที่ผ่านมา สำหรับประเด็นเรื่องการรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า ไม่ควรให้ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เนื่องจากห้วงเวลาในการดำเนินการมีระยเวลาน้อยมาก อีกทั้งผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อเข้าดำรงตำแหน่ง ในประเด็นนี้ คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ และได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีรายได้สามปีย้อนหลัง เพื่อเป็นการแสดงถึงความเป็นผู้รับผิดชอบต่อสังคม และตามข้อเสนอแนะที่ผู้แทนพรรคการเมืองเสนออีกประเด็น คือ ควรลดคุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส. ที่ว่าด้วยระยะเวลาการศึกษาในสถานที่ศึกษาที่ตั้งในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีเป็นสี่ปีตามหลักสูตรปริญญาตรี ซึ่งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ปรับแก้ไขให้เป็นไปตามข้อคิดเห็นดังกล่าว

ประธานกรรมการยกย่อง พูดกับสื่อมวลชน

(เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานกรรมการ
ยกย่องรัฐธรรมนูญ ได้แถลงกับสื่อมวลชนที่โรงแรม
ฮอติเดย์อินน์ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี หลังจาก
ที่ได้ประชุมคณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ
นอกสถานที่ทุกวัน ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

ท่านกรรมการ คงจำได้ว่าท่านถามผมว่าทำไมต้องมาประชุมกัน
ที่ต่างจังหวัด ทำไมถึงเอาเรื่องสถาบันการเมืองมาพูดเป็นเรื่องสุดท้าย ท่านก็
คงจะได้คำตอบแล้วว่าทำไม

เป็นสิ่งที่น่าแปลกใจอย่างยิ่งที่การจัดทำรัฐธรรมนูญในประเทศไทยนี้
เมื่อพูดถึงสิ่งดี ๆ ที่ประชาชนที่พลเมืองจะได้รับ เสียงชื่นชมไม่ค่อยมี แต่เมื่อ
พูดถึงสิ่งซึ่งกระทบนักการเมือง มากันที่เป็นคลื่นลูกใหญ่ แต่ถึงอย่างไรก็ตามถึง
ครึ่งทางแล้ว และผมคิดว่าอีกครึ่งทางที่เหลือจนถึงวันที่ ๖ สิงหาคม กรรมการ
ทั้ง ๓๕ ท่านแล้วจะมีมาอีก ๑ คนจากสภาพภูมิรัฐแห่งชาติ ทำหน้าที่ได้สำเร็จแน่
และทำหน้าที่ได้สำเร็จ โดยผมอยากให้ทุกท่านให้ความสำคัญกับการเมือง
ภาคพลเมืองให้มากขึ้น

ท่านผู้สื่อข่าวที่เคารพครับ ก่อนอื่นต้องขอบคุณผู้สื่อข่าวที่มาติดตามทำรายงานข่าวในคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่วันที่เปิดให้เข้าฟังจนถึงวันนี้

ท่านผู้สื่อข่าวเหล่านั้นทำหน้าที่ได้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นกลางและเป็นธรรม ไม่มีข้อมูลใดเลยที่มีลักษณะซึ่งไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน ไม่เป็นกลาง ไม่เป็นธรรม ต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ช่วย ทั้งเจ้าหน้าที่ของสภา เจ้าหน้าที่กฤษฎีกา และผู้ช่วยดำเนินงานของคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญทุกคน

ท่านสื่อมวลชนครับ ๕ วันเต็ม แต่ถ้านับเป็นจำนวนวันก็คือ ๖ วัน เราได้ประชุมกันไปจนถึงวันนี้ ๕๗ ครั้ง ตั้งแต่ตั้งคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญมาเลย ใช้เวลา ๔๕๐ กว่าชั่วโมง มาประชุมที่นี้ได้ประชุมกัน ๖ ครั้ง จาก ๕๗ ครั้ง ได้พิจารณาเรื่องผ่านไปทั้งสิ้น ๑๑๙ มาตรา แล้วต้องเอาเรื่องสำคัญที่สุดมาตกลงกันที่นี้ก็เพื่อให้กรรมการทั้งหลายอยู่กันครบถ้วน ไม่มีภารกิจที่จะต้องเดินเข้าออกนอกห้องประชุมกันมากนัก แล้วก็ทำได้จนกระทั่งถึงเกือบเที่ยงคืน ก็ได้ใช้เวลาไปประมาณ ๒ วันที่ประชุมกันจนกระทั่งเกือบถึงเที่ยงคืน จึงได้ ๑๑๙ มาตรา

วันนี้เห็นภาพรวมของรัฐธรรมนูญทั้งฉบับแล้วครับว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างอยู่นี้มีเจตนารมณ์และมาตรการที่จะทำให้บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปใน ๔ ทิศทาง

ทิศทางที่ ๑ ก็คือสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่

ทิศทางที่ ๒ ก็คือการเมืองต้องใสสะอาดและสมดุล

ทิศทางที่ ๓ ก็คือหนุนสังคมที่เป็นธรรม และ

ทิศทางสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งก็คือนำชาติสู่สันติสุข ๔ ทิศทางอันเป็นเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

จะขอเริ่มที่ทิศทางแรก ที่ต้องการสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ ที่อยากเรียนเน้นท่านสื่อมวลชนทั้งหลายก็คือว่าเป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ทำให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมือง ซึ่งหมายถึงกำลังของเมือง เป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการทำให้ราษฎรที่อยู่ภายใต้การชี้นำของผู้ปกครองซึ่งเป็นนักการเมือง ซึ่งเป็นข้าราชการพ้นจากความเป็นราษฎรไปสู่ความเป็นพลเมืองคือกำลังสำคัญของเมือง ทำให้การเมืองภาคพลเมืองสำคัญไม่แพ้การเมืองของนักการเมือง มาตรการแรก ก็คือการที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้น ให้มีความตระหนักรู้ทั้งในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่พลเมืองมีต่อบ้านเมือง ไม่ต้องการให้ราษฎรนั่งเฉย ๆ เป็นไทยเฉย แล้วให้ผู้ว่าการเมืองมาตัดสินใจแทนอีกต่อไป พูดถึงการสร้างความเป็นพลเมืองโดยผ่านพลเมืองศึกษา (civic education) ทุกระดับตลอดชีวิต

นอกจากนั้นร่างรัฐธรรมนูญยังเพิ่มสิทธิเสรีภาพหลายเรื่องเช่นในเรื่องครอบครัว รัฐต้องลงไปดูแลมารดาตั้งแต่มีครรภ์ไปจนกระทั่งถึงหลังคลอด ดูแลเด็ก เยาวชนทั้งหลาย ดูแลเรื่องการศึกษาแทนที่จะพูดถึง ๑๒ ปี ก็เป็น ๑๕ ปี นับตั้งแต่ปฐมวัย องค์กรอิสระ เวลาจะกำหนดประมวลอะไรก็ตาม เช่น กสทช. ก็นึกถึงเงินรายได้ที่จะเข้ารัฐเป็นหลัก รัฐธรรมนูญฉบับนี้บอกว่าต้องให้ความสำคัญกับการแข่งขัน การบริหารอย่างทั่วถึง มาตรฐานคุณภาพ และให้ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด อย่านับค่านึงถึงรายได้ที่ตัวเองจะได้ ทำอย่างไรที่จะให้ผู้บริการให้บริการทั่วถึง มีคุณภาพ และประชาชนเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด เอาพลเมืองมาเป็นตัวตั้ง

มีการตั้งสมัชชาพลเมืองขึ้นทั่วประเทศทุกจังหวัด ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองระดับท้องถิ่นแล้วก็ให้สมัชชาพลเมืองนี้เข้ามามีส่วนเลือกสมาชิกวุฒิสภาร่วมกับผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย

มีการตั้งสภาตรวจสอบภาคพลเมืองในระดับจังหวัด เพื่อให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในจังหวัด ทั้งขององค์กรบริหารท้องถิ่นและของข้าราชการในจังหวัด การถอดถอน

วันนี้คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญได้คืนความเป็นใหญ่ไปให้ประชาชน ไปให้พลเมือง ด้วยการกำหนดให้การถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. และ ส.ว. ซึ่งทำผิดจริยธรรมอย่างร้ายและสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติชี้ว่าผิดจริยธรรมร้ายแรง ให้ส่งไปให้พลเมืองเป็นผู้ลงมติตัดสินสิทธิทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป ถ้าเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีนั้นก็ต้องลงคะแนนเสียงกันทั้งประเทศ ถ้าเป็น ส.ส. ส.ว. ก็ลงคะแนนเสียงในภาคที่ตัวได้รับเลือกตั้งหรือมีภูมิลำเนาอยู่ ทำให้พลเมืองสามารถตั้งนักรบการเมืองได้ ก็สามารถถอดนักรบการเมืองที่ฝ่าฝืนจริยธรรมได้

ส่วนถ้าเป็นการถอดถอนกรณีทุจริต ร่ำรวยผิดปกติหรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องเทคนิคทางกฎหมายซับซ้อนที่อาศัยพยานหลักฐานและข้อกฎหมายที่ยากต่อความเข้าใจของคนทั่วไป ก็ยังให้อยู่เป็นอำนาจของรัฐสภา

ในรัฐธรรมนูญชัดเจนว่าร่างกฎหมายที่ประชาชน ๑๐,๐๐๐ คนเข้าชื่อกันเสนอนั้น เมื่อยุบสภาหรือสภาสิ้นอายุไม่ต้องไปให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในขณะที่ถ้าเป็นร่างกฎหมายที่ ส.ส. ส.ว. คณะรัฐมนตรีเสนอ ถ้าจะพิจารณาต่อไปในสภาสมัยหน้าต้องขอให้สภาเห็นชอบ แต่ถ้าของประชาชนสภาเห็นชอบไม่ได้ให้พิจารณาต่อไปเลย พุดง่าย ๆ ก็คือร่างกฎหมายที่ประชาชนเสนอ ที่พลเมืองเสนอ มันจะอยู่คงกระพันถาวรกว่าร่างกฎหมายของ ส.ส. ส.ว.

แล้วท้ายที่สุดก็คือถ้าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นสำคัญที่เป็นหลักการสำคัญพื้นฐาน นอกจากจะต้องใช้คะแนนเสียงในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาแล้ว จะต้องให้พลเมืองออกเสียงเป็นประชามติว่าเห็นชอบด้วย นี่คือการทำให้พลเมืองเป็นใหญ่ ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญ และผมอยากฟังเสียงพลเมืองนะครับว่าเขาเห็นอย่างไรในเรื่องนี้

แนวทางที่ ๒ ที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน คือ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ทำให้การเมืองใสสะอาดและสมดุล การเมืองใสสะอาดและสมดุลเป็นแนวทางสำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะว่าพลเมืองคงจะเข้ามาบริหารจัดการบ้านเมือง ๓๖๕ วันไม่ได้ ก็ต้องเลือกผู้นำการเมืองเข้ามา

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้การเมืองใสสะอาดประการหนึ่ง และสมดุลอีกประการหนึ่ง ใสสะอาดนั้นเริ่มที่เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่พูดถึงผู้นำทางการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี เราก็คงต้องการจะให้มีการปฏิรูปผู้นำการเมืองและพรรคการเมืองเราต้องการให้ใสสะอาดเราก็กำหนดให้มีการแสดงการเสียภาษีย้อนหลัง ๓ ปีในทุกระดับการรับสมัครเลือกตั้ง ไม่ว่าจะป็นเลือกตั้งระดับชาติระดับท้องถิ่น นอกจากนั้นร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ตั้งสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติขึ้นมา มีหน้าที่ดูแลมาตรฐานจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ รวมทั้งประชาชนด้วย แล้วก็กำหนดให้มีการต้องทำตามจริยธรรมอย่างเคร่งครัด ถ้าเป็นผู้นำทางการเมืองที่ฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรงก็จะถูกถอดถอนได้ ถ้าถูกถอดถอนหรือถูกตัดสิทธิทางการเมือง ๕ ปีโดยประชาชนในกรณีที่เป็นผู้นำการเมืองที่เป็นนายก รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. เพื่อให้การเมืองใสสะอาด

อนึ่ง เพื่อให้ทำหน้าที่ได้รวดเร็วขึ้น เราก็กำหนดว่าให้ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการระดับกระทรวงและอธิบดีเท่านั้น ข้าราชการระดับล่างคงไม่ใช้อำนาจ ป.ป.ช. อีกแล้ว เว้นแต่เป็นตัวการผู้ใช้ ผู้สนับสนุน เพื่อจะทำให้ ป.ป.ช. ทำคดีได้เร็วขึ้น เฉียบขาดขึ้น

นอกจากสิ้นร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็ตั้งแผนกคดีวินัยการคลังและงบประมาณในศาลปกครองขึ้นมาเพราะการจะพิสูจน์เรื่องทุจริตทางอาญาซึ่งจะต้องให้ป.ป.ช. ดูแล้วส่งไปดำเนินคดีอาญาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญานั้นต้องหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์จนสิ้นสงสัย (Proof beyond reasonable doubt) แต่บางครั้งหาหลักฐานจนสิ้นสงสัยยาก เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องสงสัยว่าทำไมอัยการจึงไม่ฟ้องหลายครั้ง แต่แผนกคดีวินัยการคลังและงบประมาณนั้น ขอให้มึหลักฐานอันควรเชื่อว่าการกระทำบางอย่างจะนำไปสู่ความเสียหายงบประมาณอย่างรุนแรง ป.ป.ช. และ สตง. ตลอดจนผู้เสียหายสามารถไปยื่นคำร้องต่อแผนกคดีวินัยการคลังและงบประมาณในศาลปกครองได้

นอกจากนั้น เราก็ตั้งสภาตรวจสอบภาคพลเมืองขึ้นมาทุกจังหวัดแล้วก็จะมีการกำหนดไม่ให้สภาตรวจสอบนั้นไปตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้มีอิทธิพลในจังหวัดเพื่อจะตรวจสอบ เราให้ กกต. ปรับบทบาทเมื่อก่อนนี้ กกต. ไปให้ความสำคัญกับจับผู้ซื้อเสียงอย่างเดียว แต่ต่อไปนี้ กกต. ต้องให้ความสำคัญกับทั้งการจับผู้ซื้อเสียงซึ่งเป็นผู้สมัคร และผู้จัดเลือกตั้งซึ่งจัดเลือกตั้งไม่เป็นกลางแล้วก็ไปช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครด้วย นี่คือสิ่งที่เราเรียกว่าใสสะอาดโดยสรุป

เราต้องการทำให้การเมืองสมดุลง สมดุลจึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

สมดุลประการที่ ๑ ที่ร่างรัฐธรรมนูญนี้ต้องการคือต้องการให้การเมืองภาคพลเมืองสมดุลกับการเมืองภาคนักการเมือง ด้วยการเพิ่มความเป็นใหญ่ให้กับพลเมืองขึ้นอย่างที่ได้กราบเรียนไปแล้ว

สมดุลประการที่ ๒ ก็คือว่าเราต้องการให้มี ๒ สภา **สภาที่ ๑** เป็นสภาที่มาจากการเลือกตั้งและไว้ใช้ในการบริหารบ้านเมืองโดยตรงคือสภาผู้แทนราษฎร เป็นสภาเสียงข้างมากของพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง แต่เราก็คิดว่าเราต้องการสภาอีกสภาหนึ่งซึ่งไม่ใช่ภาพสะท้อนของสภาพรรคการเมืองและฐานการเมืองของพรรคการเมือง เราจึงตั้ง **วุฒิสภาเป็นสภาพหุนิยม** เอาตัวแทนทุกอาชีพเข้ามานั่งในนั้น เอาคนซึ่งไม่มีเสียง คนตัวเล็กตัวน้อย คนที่ไม่มีเงิน คนชายขอบ คนที่เป็นตัวแทนชาติพันธุ์ คนที่เป็นผู้พิการทุพพลภาพ คนที่เป็นตัวแทนเกษตรกร คนที่เป็นตัวแทนผู้ใช้แรงงานทั้งหลายเข้ามา คนเหล่านี้ถ้าเปิดให้สมัครรับเลือกตั้งด้วยความจำกัดแห่งทุนและเครื่องมือทั้งหลายที่เป็นจักรกลในการเลือกตั้ง ไม่มีทางที่จะได้รับเลือกตั้ง **บ้านเมืองไม่ต้องการเฉพาะพรรคการเมืองที่มีทุนขนาดใหญ่ แต่บ้านเมืองต้องการความสมดุลของคนทุกกลุ่มหลากหลายที่เข้ามาช่วยกัน**

เมื่อพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองที่มีทุนที่ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรและเป็นผู้มีอำนาจชี้ขาดทุกเรื่องในการเมืองแม้กระทั่งทางกฎหมายแล้ว ก็สมควรที่จะให้พลเมืองทุกกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะคนชายขอบ คนที่ไม่มีเสียง ไม่มีเงิน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงสร้างทางการเมืองด้วย แม้ว่าเขาจะไม่มีเงิน แม้ว่าเขาจะไม่มีจักรกลในการหาเสียง วุฒิสภา จึงคิดขึ้นเพื่อให้เป็นสภาพหุนิยมที่มีการเลือกตั้งโดยทางอ้อม เน้นนะครับเลือกตั้งโดยทางอ้อม ไม่ใช่ลากตั้งอย่างที่ว่าสื่อมวลชนพูด ลากตั้งนั้นก็แปลว่ามีคนแต่งตั้ง นี่ไม่มีนะครับ ๑๐๐ คนคัดมาจากทุกสาขาอาชีพ แล้วก็ให้สมัครชาวพลเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นรวมกันเป็นจำนวนแสนนะครับเป็นคนเลือก

เราก็คิดว่าสภา ๒ สภานี้จะ เป็นสภาที่สมดุล สภาที่ ๑ เป็นสภาการเมืองบริหารบ้านเมืองไปโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง สภาที่ ๒ เป็นสภาพหุนิยมของทุกอาชีพ มีส่วนร่วมที่จะให้ข้อคิดความเห็นในบ้านเมืองด้วย

ประการต่อไปครับ เราสร้างความสมดุลระหว่างการเมืองของพรรคการเมืองและการเมืองของกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อก่อนนี้พูดถึงแต่ในสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองเท่านั้น พรรคการเมืองต้องเข้มแข็ง แต่เราพบว่าพรรคการเมืองที่ผ่านมากคนที่มีความมหาศาลคุมกลไกในการเลือกตั้งมหาศาลเท่านั้นที่จะเป็นคนที่เข้าไปอยู่ในพรรคการเมือง และเราก็พบว่าพรรคการเมืองนั้นบางที่เป็นเจ้าของคนเดียวซึ่งเป็นซี่ตายเราก็สร้างความสมดุลโดยการให้คนเล็กคนน้อยที่อยากจะตั้งพรรคการเมืองสามารถตั้งกลุ่มการเมืองและลงสมัครรับเลือกตั้งได้ด้วย กลุ่มเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีเงินเยอะ กลุ่มเหล่านี้ อาจจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่ม Green กลุ่มคนทั้งหลายที่ไม่มีสตางค์พอที่จะไปตั้งพรรคแต่สามารถที่จะเข้ามาแข่งทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรได้

นี่คือความสมดุลอันแรกในสภาผู้แทนราษฎร สมดุลระหว่างการเมืองของพรรคการเมืองที่ต้องการทุนมหาศาลของนายทุน กับการเมืองของคนซึ่งไม่มีเงินแต่อยากเข้ามาสู่การเมืองมาตั้งกลุ่มการเมืองขึ้นได้

ความสมดุลประการที่ ๒ ก็คือเราให้ความสมดุลระหว่างคะแนนนิยมของประชาชนที่ลงไปทุกคะแนนกับจำนวน ส.ส. ที่ได้ ระบบเลือกตั้งในปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ นั้นต้องยอมรับว่าคนที่ได้ประโยชน์คือพรรคใหญ่ พรรคใหญ่ได้ประโยชน์ได้ ส.ส. มากกว่าคะแนนนิยมที่ตัวควรจะได้ เช่น คะแนนนิยมได้ ๔๔ เปอร์เซ็นต์ทั่วประเทศ แต่ได้ ส.ส. ไปตั้ง ๕๔ เปอร์เซ็นต์ เรากลับมาสู่ระบบการคิดใหม่ว่าต้องสร้างสมดุล สมดุลในที่นี้ก็คือเมื่อประชาชนลงคะแนนเสียงไปแล้วเขานิยมพรรคการเมืองนั้นเท่าใดในประเทศพรรคการเมืองนั้นต้องได้ ส.ส. เท่าจำนวนความนิยมของประชาชนเท่านั้น ไม่ต้องเกิน เราจึงเอาระบบที่เรียกว่าระบบสัดส่วนผสมมาใช้ ต่อไปนี้ถ้าประชาชนเห็นว่าพรรค ก ควรจะมีความนิยมทั้งประเทศแค่ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ พรรค ก ก็ได้ ส.ส. ในสภาแค่ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่ไปได้ ๕๕ เปอร์เซ็นต์อย่างที่ผ่านมาในปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ นี่ความสมดุลประการที่ ๒

สมดุลงบการที่ ๓ คือสมดุลงบระหว่างวินัยพรรคกับความเป็นอิสระของ ส.ส. เมื่อก่อนนี้ ส.ส. ต้องลงคะแนนตามมติพรรค ถ้าไม่ลงพรรคขับออกจาก การเป็น ส.ส. ก็พ้นสมาชิกภาพจากการเป็น ส.ส. จึงทำให้ ส.ส. ไม่มีความเป็นอิสระ ไม่กล้าฝืนมติพรรคทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเรื่องนั้นประชาชนต้องการอีกอย่างหนึ่งไม่ใช่ ที่พรรคให้ลงมติ และบางพรรคก็เอาคนนอกที่ไม่ได้เป็น ส.ส. เข้ามานั่ง ในคณะกรรมการบริหาร สั่งให้ ส.ส. ลงมติ รัฐธรรมนูญฉบับนี้สร้างสมดุลงบ โดย การกำหนดว่าคนที่ จะมากำหนดตามมติให้ ส.ส. ลงมติในสภาได้ต้องเป็น ส.ส. ของพรรคนั้นเท่านั้น แล้ว ส.ส. ที่ไม่ลงคะแนนตามมติพรรคเขาสามารถ ทำโดยอิสระ แล้วถ้าถูกพรรคขับก็ไม่พ้นจากการเป็น ส.ส. นี่คือความสมดุลงบ ระหว่างวินัยพรรคภาคใต้การสั่งการของหัวหน้าพรรคซึ่งเป็นเจ้าของพรรค กับ ความเป็นอิสระของผู้แทนราษฎรซึ่งประชาชนพลเมืองเลือกตั้งมา

สมดุลงบการที่ ๔ ในสภาผู้แทนราษฎร ก็คือสมดุลงบระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร เราห้าม ส.ส. เป็นรัฐมนตรี แต่เรารู้ว่าถ้าห้าม ส.ส. เป็นรัฐมนตรี แล้วรัฐบาลจะบริหารงานยาก เราก็กำหนดให้การลงคะแนนเสียงไม่ไว้วางใจของสภา ต่อนายกรัฐมนตรีนั้นถ้าสภาไม่ไว้วางใจก็ต้องยุบไปด้วยกันกับนายกรัฐมนตรี นี่เป็นข้อเสนอของศาสตราจารย์ ดร. อมร จันทรสุมบุรณ์ เพื่อที่จะให้สภาไปใช้ มาตรการอื่นที่เข้มข้นกว่า คือ มาตรการถอดถอน มาตรการการดำเนินคดีทุจริต หรือมาตรการของแผนกคดีวินัยการคลังและงบประมาณ เพราะที่ผ่านมา การไม่ไว้วางใจนั้นไม่เคยส่งผลให้รัฐบาลพ้นตำแหน่ง

ตกลงในสภาผู้แทนราษฎรเรามีสมดุลงบ ๔ ประการนะครับ คือ ๑. สมดุลงบ ระหว่างทุนใหญ่ของพรรคการเมืองกับกลุ่มการเมือง สมดุลงบระหว่างคะแนนเสียง ที่ราษฎรให้ความนิยมกับจำนวน ส.ส. ที่ได้รับจริง สมดุลงบระหว่างวินัยพรรค กับความเป็นอิสระของ ส.ส. แล้วก็สมดุลงบระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

นอกจากนั้นเรายังสร้างความสมดุลในการถอดถอน เมื่อก่อนให้วุฒิสภาถอดถอนอย่างเดียว เวลานี้เราบอกว่าไม่ใช่แล้วละ เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรง สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม มีจำนวนพอสมควร ๔๕๐ บวก ๒๐๐ เพราะฉะนั้นการถอดถอนต้องลงมติโดยรัฐสภา ไม่ใช่วุฒิสภา และใช้คะแนนเสียงครึ่งเดียวครึ่งหนึ่งของ ๖๕๐

สมดุลประการต่อไป ก็คือสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารซึ่งเป็นฝ่ายการเมืองกับข้าราชการประจำ ต่อไปนี้การรักษาการในเวลาเลือกตั้ง ฝ่ายการเมืองต้องออกไปครบ ปลัดกระทรวงจะทำหน้าที่แทน เหมือนการเลือกตั้ง กทม. ผู้ว่าราชการ กทม. พันตำรวจก็พันไปเลย ปลัด กทม. รักษาการแทน แล้วก็สร้างระบบการคุ้มครอง การแทรกแซงข้าราชการประจำ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการแต่งตั้งข้าราชการ เหมือนกับที่ทำกันในอังกฤษ ในออสเตรเลีย ในนิวซีแลนด์ เพราะฉะนั้นนักการเมืองที่ออกมาพูดว่าไม่มีประเทศไหนในโลกทำกัน เข้าไปดูใน Web site ของรัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลนิวซีแลนด์ รัฐบาลออสเตรเลีย ก็จะพบว่าเขาทำกันในประเทศนั้น คือนักการเมืองตั้งข้าราชการประจำไม่ได้เลยแม้แต่ตำแหน่งเดียว แต่ว่าเราก็กำหนดให้ข้าราชการประจำต้องทำตามคำสั่งของนักการเมืองซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภา นั่นคือสร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ นั่นคือสร้างการเมืองให้ใสสะอาดและสมดุล

ที่นี้แนวทางประการที่ ๓ ก็คือหนุนสังคมที่เป็นธรรม เรามีการปฏิรูปทั้งสี่ที่บัญญัติเอาไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าต้องทำอย่างน้อย ๕ ปีแล้วให้บทบัญญัติภาค ๔ นี้สิ้นผลไป เว้นแต่ประชาชนหรือสภาจะขอให้ยุบก็ต้องไปขอประชามติ มีการปฏิรูปในทั้งสี่ ๑๖ เรื่อง ยกตัวอย่างเช่นในเรื่องกฎหมายกระบวนการยุติธรรมกำหนดให้ตั้งกองทุนขึ้นมาช่วยเหลือผู้ยากจนหรือผู้ที่ไม่มีรายได้

เพียงพอในการมีหน่วยที่มีคุณภาพในการต่อสู้คดีในการฟ้องคดี ขอโทษนะครับ
 หมายที่เรียกว่าหมายศาลขอแรงนั้นเป็นหมายเด็กที่เพิ่งจบเมื่อวานขึ้นนี้
 สู้อย่างไรก็แพ้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้บอกว่าต้องตั้งกองทุนขึ้นมาแล้วก็มีรัฐมนตรี
 จะต้องให้หน่วยงานไปหาหน่วยที่ดีเข้ามาช่วยชาวบ้านที่เป็นคนไม่มีเสียง
 ไม่มีสิทธิ ไม่มีเงิน แต่ผมไม่เห็นมีใครพูดถึงเลยในประเทศนี้ กำหนดด้วยว่า
 ให้มีการจัดทำประมวลกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่าย กำหนดว่าต่อไปนี้
 ให้มีงบประมาณ ๒ แบบ แบบหนึ่งคือแบบกรมแบบเดิม แต่ว่าต้องเพิ่มแบบพื้นที่ขึ้นมา
 เพราะเราคิดว่าการพัฒนาพื้นที่สำคัญจึงจัดตั้งงบประมาณพื้นที่ขึ้นมาแยกจาก
 งบของกรม แล้วก็บอกว่าต่อไปจะมีหน่วยงานพัฒนาพื้นที่คือภาค แล้วเมื่อมีภาค
 ขึ้นมาดูการพัฒนาพื้นที่หลายจังหวัดที่ไม่ซ้ำซ้อนกับจังหวัด และในขณะเดียวกัน
 ก็มีสมัชชาพลเมืองอาจจะต้องตั้งสมัชชาพลเมืองระดับภาคขึ้นมาช่วยในเรื่องการ
 พัฒนาพื้นที่ให้ความเห็นด้วย

อีกอันปฏิรูปในเรื่องการศึกษา วันนี้เรื่องการปฏิรูปการศึกษานี้จะเป็น
 เรื่องใหญ่มาก แต่ผมไม่เห็นมีใครพูดเลยนะครับในสื่อมวลชน ถ้าผมจะนั่งจาร์เน
 เรื่องการปฏิรูปทั้งหมดในนี้อีก ๑๘ ด้านต้องใช้เวลาอีก ๑ ชั่วโมง ผมยกตัวอย่าง
 ให้ดูพอเป็นสังเขป ถ้าต้องการรายละเอียดผมว่าเราต้องพูดกันเป็นเรื่องเป็นราว
 ทีละด้าน ๆ ผมอยากให้ประชาชนได้รับรู้ตรงนั้นมากกว่าคำว่า สภาลากตั้งความจริง
 ก็เอ็กส์เป็กอยู่แล้วว่า เพิ่งอยากจะมาเพราะว่าบ้านนี้เมืองนี้พูดถึงคนเล็กคนน้อย
 คนชายขอบ คนไม่มีเสียง คนไม่มีสิทธิ คนไม่มีศักดิ์ไม่มีใครสนใจ เขาสนใจ
 เฉพาะคนที่กุมอำนาจการเมืองอยู่เดิม คนที่มีศักดิ์มีอยู่เดิม คนที่สามารถใช้
 Video conference ในการประชุมได้แต่เขาไม่สนใจครับคนเล็กคนน้อยระดับล่าง

ก็ขอความกรุณาสื่อมวลชนด้วย ขอให้ช่วยกันบอกด้วยว่าคนเล็ก คนน้อยคนชายขอบ คนไม่มีเงิน คนไม่มีเสียง อ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ดี ๆ นี่คือการปฏิรูป เราปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม เหลื่อมล้ำของคนที่มีงมหาศาลต้องกระจายไปให้คนที่ไม่มี ทำให้คนที่ไม่มี สตางค์ ไม่มีเสียง ไม่มีสิทธิไม่ได้รับความสนใจจากกล้องทีวีเลย เขามีสิทธิ มีเสียงล้มตาอำปากได้

ประการสุดท้ายครับ เราต้องการนำชาติสู่สันติสุข เพราะเราเชื่อ คนบริสุทธิ์ใจว่าความขัดแย้งวันนี้ทับชั่วคราว ด้วยเหตุที่มี คสช. มีกฎอัยการศึก เราก็ไม่แน่ใจว่าในที่สุดพอประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่ระฆังแก๊งก็กลับไปทะเลาะกัน เหมือนเดิม ประเทศไทยมาอย่างนี้เกือบ ๑๐ ปีแล้วนะครับ ท่านปล่อยให้อาการอย่างนี้ อยู่ต่อไป ผมรับรองได้ว่าเราจะเป็นที่ ๑๐ ในอาเซียน เราต้องการความปรองดองครับ แต่ความปรองดองนั้นเป็นความปรองดองที่จะต้องมืองค์กร มีกระบวนการ ที่เขาทำกันอย่างถูกต้องทั่วโลก ไม่ใช่อยู่ดี ๆ ก็ปรองดองโดยการเรียกมาเกียะเจี๊ยะกัน แล้วก็กวาดฝุ่นเข้าใต้พรม เพราะฉะนั้นหมวดปรองดองก็จะตั้งคณะกรรมการอิสระ ส่งเสริมความปรองดองแห่งชาติ แล้วก็กำหนดกระบวนการเพื่อหาข้อยุติ ความขัดแย้งนั้นลงได้โดยสันติวิธีเพื่อนำชาติไปสู่สันติสุข

ท่านผู้สื่อข่าวที่เคารพครับ ผมขออนุญาตใช้เวลาแค่นี้อาจจะนานไปหน่อย ผมใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที ในการสรุปเนื้อหาทั้งหมดของร่างรัฐธรรมนูญ ที่เราทำในวันนี้ ต้องการให้เกิดแนวทาง ๔ ประการขึ้นในบ้านนี้เมืองนี้คือ ๑. สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ ๒. การเมืองใสสะอาดและสมดุล ๓. หนุนสังคม ที่เป็นธรรม แล้วก็ ๔. นำชาติสู่สันติสุข ผมว่าเราให้ความสำคัญกับเรื่องการ สร้างพลเมืองให้เป็นใหญ่ เรื่องการหนุนสังคมที่เป็นธรรม เรื่องนำชาติสู่สันติสุขให้ มากกว่าเรื่องการเมืองของพรรคการเมืองน้อยก็จะตินะครับ

ขอบพระคุณมากครับขออนุญาตจบการแถลงข่าว เว้นแต่ท่านจะถามอะไร ก็เชิญกรรมการนั่งตรงนี้ได้พูดคุยกันแล้วครับว่ากรรมการจะลงมือทบทวนข้างล่างแล้วก็จะเชิญหน่วยงานที่ให้ความเห็นมา ไม่ว่าจะเป็น กกต. ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนหรือกลุ่มต่าง ๆ นะครับที่ยังไม่เห็นมารับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็การรับฟังความคิดเห็นนั้นยังทำไปได้เรื่อย ๆ จนกระทั่งโน้นละครับถึงปลายเดือนมิถุนายน ถ้าจะให้ดีก็เสร็จปลายเดือนมิถุนายน แล้วก็ร่างก็ต้องส่งสภาในวันที่ ๒๓ กรกฎาคมอันนั้นแก้ไม่ได้ แต่วันนี้ก็ยังสามารถปรับได้

คำถาม : อาจารย์ครับอาจารย์บอกว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่เราทำให้พลเมืองเป็นใหญ่ แล้วในฐานะที่จะให้พลเมืองเป็นใหญ่อาจารย์จะยืนยันให้มีการทำประชามติ

ประธาน : ผมก็ตอบเหมือนเดิมครับว่าถ้าผมเป็นผู้มีอำนาจผมก็จะเสนอให้ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติ แต่บังเอิญผมไม่ใช่ผู้มีอำนาจก็ต้องไปถามคสช. และ ครม. เมื่อเวลาอันสมควรมา

คำถาม : ถึงอาจารย์ไม่ได้มีอำนาจสั่งโดยตรง แต่ว่าในฐานะที่ยกร่างฯ มาแล้ว ก็มีหลักการของร่างรัฐธรรมนูญ อาจารย์จะเป็นตัวแทนของกรรมการเพื่อจะเสนอความเห็น

ประธาน : เสนออยู่แล้วครับ ไม่ต้องห่วงหรือครับ

คำถาม : ในช่วงระหว่างที่มีการยกร่างคะเราได้มีการควบคุมกับทางผู้อำนาจหรือเปล่าคะว่าจะมีการทำประชามติ

ประธาน : ไม่มี พูดในเรื่องแม่น้ำ ๕ สายผมก็พูดอย่างนั้น แต่ว่าท่านนายกรัฐมนตรีท่านก็บอกว่าเอาไว้ถึงเวลาแล้วท่านจะตัดสินใจ

คำถาม : อาจารย์ครับขอถามสาเหตุที่อาจารย์ยึทาลาออกครับ เพราะเหตุอะไร

ประธาน : ผมไม่ทราบต้องไปถามท่านทิวา ณ นคร นะครับ แต่ว่าผมเสียเวลาการทำงานที่เข้าร่วมกันมาตั้งครึ่งทาง และคุณทิวาก็เป็นคนที่เสียสละกับเยาวชนมาตลอด ท่านอาจจะมึนจุดยืนอะไรบางอย่างของท่านก็เสียตายครับ

คำถาม : อาจารย์ครับแล้วอีก ๑ คนที่เข้ามาจะทำอะไรได้มากน้อยเยอะ หรือเปล่าครับ

ประธาน : ผมไม่รู้สิครับเขาก็ตกลงกันไว้ใน สปช. ว่าให้เลื่อนคนถัดไปขึ้นมาซึ่งก็คือศาสตราจารย์ดอกเตอร์นั้นทวัฒน์ ปรมาณันท์ ถ้าผมจำไม่ผิดนะท่านก็ต้องเข้ามาโดยผลของมติสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น ก็ยังผ่านไปร่างแรกยังไม่จบด้วยซ้ำไปมันอยู่ในการทบทวนร่างท่านก็เข้ามาให้ความเห็นอะไรก็ได้

คำถาม : อาจารย์ผมถามอาจารย์ถามความคิดเห็นส่วนตัวนะครับว่าอาจารย์ในฐานะอาจารย์ทำร่างรัฐธรรมนูญหลายฉบับอาจารย์คิดว่าฉบับนี้จะเป็นฉบับสุดท้ายที่จะมีการทำด้วยเหตุการณ์รัฐประหารใหม่ครับ

ประธาน : ผมก็อยากให้เป็นอย่างนั้น แต่ว่าผมก็ไม่รู้ว่าความอยากผมจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ แล้วก็บอกให้ได้เลยนะครับว่ามันไม่มีฉบับไหนดีที่สุดในโลกเลยครับแต่เป็นฉบับที่เราคิดว่าเราทำได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ของ ๓๖ คนและภายใต้การรับฟังความคิดเห็นของคนเป็นจำนวนมาก

เป็นธรรมดา นะครับ จะให้ออกมาตรงใจของทุกคนมันไม่ได้ คนส่วนใหญ่ที่เห็นด้วยเขาจะไม่พูด เมื่อวานนี้ไปทานอาหารกับพรรคพลังชน คนหนึ่งคนสำคัญ เขาก็บอกว่า ระบบเลือกตั้งนี้ดีมากเลยครับ ช่วยพรรคขนาดกลาง ขนาดเล็ก แต่เขาก็ไม่เคยออกมาพูด แต่ว่าพรรคขนาดใหญ่ก็ออกมาถล่มใช้ใหม่ครับ ก็ธรรมดา เหมือนกับ ส.ว. นี้ ส.ว. ลากตั้งนี้ผมให้คุณไปอ่านดูให้ดี ๆ นะมันลากตั้งตรงไหนมันเหมือนกับปี ๒๕๓๔ มันเหมือนกับปี ๒๕๒๑ ตรงไหน

เอาละครับขออนุญาตไปทานอาหารต่อ นะครับ แล้วผู้สื่อข่าวมีที่ทานไหมครับ อาจารย์มีชัย (วีระไวทยะ) จัดมาให้ นะครับ ก็ขอปรบมือให้อาจารย์มีชัยด้วย ขอบคุณมากครับ

คำชี้แจงของนายบวรศักดิ์ อูวรรณโณ กรณีการจงใจบิดเบือนเพื่อให้ร้ายโดยผู้เขียนบางคน

ผมและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ อีก ๓๕ ท่าน ได้ทุ่มเท ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่ายให้รอบคอบ รวดเร็ว โปร่งใส ให้สื่อมวลชนเข้าร่วมรับฟังมาตลอดกระบวนการโดยคณะกรรมการ ได้รับความร่วมมือจากผู้สื่อข่าวที่นั่งติดตามการทำงานของคณะกรรมการด้วยดี มีจริยธรรม สมความคาดหวังของสังคมต่อสื่อมวลชน คณะกรรมการขอขอบคุณ ผู้สื่อข่าวเหล่านี้ด้วยความจริงใจ

อย่างไรก็ตามผมและกรรมการบางท่าน ก็ผิดหวังต่อผู้ประกอบอาชีพสื่อ บางคน บางฉบับที่ไม่ได้ยึดจริยธรรมในการทำหน้าที่ “สื่อสารข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันการณ์ และปราศจากอคติ” เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง แต่กลับคนในใจอคติส่วนตัว พาดหัวข่าวหรือเขียนข้อความก่อให้เกิด การบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อให้เกิดผลร้ายต่อบุคคลที่ตนมุ่งร้าย

ผมเองได้ถูกหนังสือพิมพ์มติชนฉบับวันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘ พาดหัวโดยคิดเองปราศจากข้อมูลอ้างอิงว่า “*ขุนบวรศักดิ์ปมสิทธิหญิง ‘ทิวา’ ไขก๊อกร่ำไห้ทั้ง กมธ.-เก้าอี้ สปช.*” ทำให้คนทั้งประเทศเข้าใจว่า ผมเป็นสาเหตุ สำคัญให้คุณทิวา ณ นคร ลาออก และทำให้เข้าใจด้วยว่า ผมคัดค้านสิทธิสตรี จนมีผู้หญิงหลายท่านโทรมาต่อว่าต่อขาน ทั้งที่ในความเป็นจริง ผมสนับสนุน สิทธิสตรีมาตั้งแต่ต้นจนจบ มีการบรรจุเรื่อง “*การจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึง ความเสมอภาคชาย หญิง*” (Gender responsive budgeting) รวมทั้งเห็นด้วย และสนับสนุนให้กำหนดสัดส่วนหญิงในระดับท้องถิ่น แต่เมื่อกรรมการบางท่าน ไม่เห็นด้วย ก็พยายามรอมชอมมาโดยตลอด แต่การเห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย ของกรรมการเป็นเอกสิทธิ์ของแต่ละท่าน หากมีการ “ชาวเสียง” แล้ว

คนส่วนใหญ่ว่าอย่างไรกรรมการข้างน้อยก็ต้องมีการยอมรับ อย่างไรก็ตาม เมื่อผมเห็นว่ายังไม่อาจมีฉันทมติได้ก็ขอให้เลื่อนการตัดสินใจออกไป สำหรับคุณวิชานั้นได้กล่าวในการประชุมคณะกรรมการ และแจ้งผมเป็นส่วนตัวมาโดยตลอดว่าผมได้ทำหน้าที่ดีที่สุดตามกำลังความสามารถแล้ว ท่านไม่เคยตั้งใจผมอย่างที่มีติชนพาดหัวเอาเองเลย อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ตอบเรื่องนี้ได้ดีที่สุด คือ คุณวิชา ณ นคร ไม่ใช้การคาดเดาและพาดหัวที่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น

นอกจากการพาดหัวของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวแล้วในคอลัมน์ “โครงร่างตำนานคน” เขียนโดยใช้นามปากกาว่า “การ์ตอง” หัวข้อเรื่อง ชื่อ “**‘บวรศักดิ์ อูวรรณโณ’ ทำทนายความรู้เท่าทัน**” พร้อมทั้งมีรูปของผมลงในคอลัมน์ดังกล่าว มีข้อความภายในเครื่องหมายอัญประกาศว่า “ประชาชนไทยยังไม่พร้อมที่จะมีสิทธิที่เท่าเทียมกันเพราะคนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความคิด และจิตสำนึกประชาธิปไตยที่แท้จริง ที่ผ่านการพิสูจน์แล้วว่า การใช้สิทธิถูกชักจูงด้วยอำนาจและเงิน จนระบบไม่สามารถสร้างนักการเมืองที่มีคุณภาพขึ้นมาได้ เปิดโอกาสให้คนกลุ่มหนึ่งใช้การเลือกตั้งเข้ามาแสวงประโยชน์ จึงจำเป็นต้องออกแบบการเมืองใหม่ **เพื่อกันประชาชนที่โง่เขลาเบาปัญญา**นี้ออกไป ให้สิทธิได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น”

วิญญูชนทั่วไปเมื่อเห็น “เจตนา” ๓ อย่างที่กระทำ คือ ๑. ใส่ชื่อผมในคอลัมน์ ๒. มีรูปผม และ ๓. ใส่อัญประกาศในคำพูด ถูกประชาชนชาวไทยถึง ๓ อย่างนี้ก็ยอมเข้าใจว่าผมกล่าวถูกเหยียดหยามคนไทยส่วนใหญ่ ซึ่งไม่ใช่วิสัยของผม ผลจากเจตนาบิดเบือนของคอลัมน์นี้ เกิดทันทีเมื่อมีการจัดพิมพ์ข้อความในอัญประกาศพร้อมรูปของผมโพสลงในไลน์ แชร์กันทั่วประเทศ มีการด่าทอผมด้วยคำหยาบคายทำให้ผมเสียหายอย่างร้ายแรง จนแม้คุณบรรยง พงษ์พานิช ออกมาเขียนเฟซบุ๊กเรื่อง “การบิดเบือนที่ชัดเจนของสื่อ” แล้วท่านก็สรุปว่า

**“ทนเห็นวิธีการสกปรกอย่างนี้ไม่ได้ ขอประณามคนเขียนที่ไม่รับผิดชอบ
ขอประณามสื่อที่ไม่รับผิดชอบ”**

แม้ นายฐากร บุนปาน กรรมการผู้จัดการบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) จะโพสเฟสบุ๊คชี้แจง ก็มีลักษณะ “ภาคเสธ” คือ แบ่งรับแบ่งสู้และแสดงทัศนะส่วนตัวที่แสดงอคติโดยชัดเจน ไม่ใช่วิสัยของสื่อสาธารณะที่รู้ว่า “พลาดไปโดยไม่เจตนา” และประสงค์จะขอภัย ข้อความที่ว่า “ถ้าจะมีส่วนใดที่ทำให้เข้าใจผิด ก็คงจะเป็นย่อหน้าที่สอง ซึ่งใส่เครื่องหมายอัญประกาศ (เครื่องหมายคำพูด) เข้าไป ที่อาจจะทำให้ผู้อ่านบางท่านบางคนเข้าใจไปได้ว่า เป็นคำพูดของอาจารย์บรรศักดิ์ ซึ่งหากอ่านโดยละเอียดและมีใจเป็นกลางก็จะทราบว่ามิได้เป็นเช่นนั้น ”

ผมขอให้หนังสือพิมพ์มติชนและผู้เขียนคอลัมน์ แสดงความรับผิดชอบและความกล้าหาญทางจริยธรรมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผมโดยเร็ว และขอให้พี่น้องประชาชนโปรดตรวจสอบการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อสารมวลชน และเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้รอบคอบ รอบด้านก่อนจะเชื่อและแชร์ให้เกิดความเสียหาย

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ
วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘

โอกาสของพลเมืองในสภาพหุนิยม

(ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยได้อธิบายที่มาของวุฒิสภาโฉมใหม่ที่เรียกว่าเป็น “สภาพหุนิยม” และโอกาสของคนเล็กคนน้อยรวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองบริหารประเทศด้วยวิธีการเลือกตั้งทางอ้อมข้อความทั้งหมดอยู่ในหัวข้อเรื่อง เลือกตั้งถดถอยล่อแหลมวิกฤติ ได้นำมาพิมพ์ซ้ำ โดยได้ตัดทอน)

อากาศอบอ้าว เมืองไทยเข้าสู่หน้าร้อนตามฤดูกาล พานถึงอุณหภูมิ การเมืองก็ระอุไปแทบทุกอณูแห่งอำนาจ

บรรยากาศกดดันโรดแมปแม่น้ำ ๕ สายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ชักจะไหลไม่ต่อเนื่อง

ไหนจะเรื่องเศรษฐกิจที่มีแต่ปัจจัยด้านลบทั้งในและนอกประเทศ กดซ้ำฟอร์มบริหารของรัฐบาลทหารสถานการณ์ความเดือดร้อนลามถึงปากท้องประชาชนคนรากหญ้า

ตามจังหวะที่ข่าวลือปรับ ครม. ก็โชยออกมาเป็นระยะ

ถึงแม้ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี หัวหน้า คสช. จะปฏิเสธซ้ำแล้วซ้ำเล่าก็เบรกไม่อยู่กระแสยกเครื่องที่หลุดออกมาจากวงใน โดยเฉพาะทีมเศรษฐกิจรัฐบาลยังหนาหูตลอดเวลา

เหมือนกดดันเป็นนัย คนกันเองยังเห็นว่า ถ้าไม่ปรับเปลี่ยนจะยิ่งหนัก
สถานการณ์ด้านงานบริหารอันเป็นวาระประจำของรัฐบาล คสช. อยู่ใน
ภาวะสุ่มเสี่ยง ยังมีวาระแทรกซ้อน ๆ โผล่มากระตุกแรงเสียดทาน

แบบที่เสียงประจានตั้งอื้ออึงทั่วบ้านทั่วเมือง

กับเรื่องที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) โดนแนวให้มีการแต่งตั้ง
ลูก ภรรยา สามี เครือญาติใกล้ชิดรับตำแหน่งผู้ช่วย ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ
ประจำตัว ฯลฯ

กินเงินเดือน ฟาดเงินหลวงกันอู้ฟู

กระตุกกระแสวิพากษ์วิจารณ์ พฤติกรรมไม่ได้ต่างจากนักเลือกตั้งอาชีพ
ที่กันต่ากันมาก่อนหน้านี้

ที่สุดเลยก็ทนอาการเงิน ต้านเสียงต่ำไม่ไหว ที่ประชุมวิป สนช. เห็นควร
ให้ สนช. ที่ตั้งบุคคลใกล้ชิดและเครือญาติมาช่วยงานในตำแหน่งต่าง ๆ ให้ปรับ
ออกทั้งหมด โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ที่ผ่านมา

อ้างเพื่อหวังสร้างบรรทัดฐานที่ดีขึ้นทางการเมือง

แต่เรื่องขงเรื่อง พฤติกรรมมันฟ้อง โดนประจានเห็นไส้เห็นพุงไปแล้ว
ยากจะเรียกภาพพจน์คืน

ในเมื่อทุกอย่างมันซัดไปแล้วว่า โดยมาตรฐานทางจริยธรรมทางการเมือง
ของพวก “ลากตั้ง” กับพวก “เลือกตั้ง” ก็ไม่ได้แตกต่างกัน

“คนดี” กับ “คนเลว” มันก็งัดด้วยกันทั้งนั้น

เจตตอกนี้เข้าไป สนช. โดนทอนระดับความชอบธรรมลงไปเยอะ
พอสมควร

แม่น้ำสาย สนช. เผชิญด่านทดสอบจริยธรรมเกิดภาวะกระเพื่อมแรง
แต่ที่กระเพื่อมหนักกว่าก็คือแม่น้ำสายสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ที่กำลังไหล
เข้าชนแรงปะทะตามจังหวะที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญได้เดินหน้า
กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญใหม่

เข้าสู่โหมดได้เสียในเกมอำนาจทางการเมือง

ตามท้องเรื่องที่ถูกโยงอยู่กับ ๒ ประเด็นหลักใหญ่ ๆ

หนึ่งก็คือหมวดที่ว่าด้วยจำนวนและที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ที่มีการกำหนดให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจำนวนไม่เกิน ๒๐๐ คน แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มหลัก ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ อดีตนายกรัฐมนตรี อดีตประธานรัฐสภา และอดีตประธานศาลฎีกา ไม่เกิน ๑๐ คน

กลุ่มที่ ๒ อดีตข้าราชการระดับปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการเหล่าทัพ เป็นต้น จำนวนไม่เกิน ๑๐ คน แต่ต้องไม่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

กลุ่มที่ ๓ มาจากองค์กรวิชาชีพ หรืออาชีพที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งเลือกกันเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. จำนวนไม่เกิน ๑๐ คน

กลุ่มที่ ๔ มาจากองค์กรด้านเกษตรกรรมแรงงาน วิชาการ ชุมชน ท้องถิ่น จำนวนไม่เกิน ๕๐ คน

และกลุ่มที่ ๕ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการเมืองความมั่นคง การบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การปกครองท้องถิ่น การศึกษา การเศรษฐกิจ สังคม ชาติพันธุ์ ศาสนา เด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ราษฎรชาวบ้าน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. จำนวนไม่เกิน ๑๐๐ คน

โดยทุกกลุ่มจะใช้วิธีการคัดเลือกกันเอง

ขณะที่อีกปมหนึ่งก็คือในหมวดว่าด้วยนายกรัฐมนตรีที่ไม่มีการกำหนดว่านายกรัฐมนตรีจำเป็นต้องเป็น ส.ส. เพราะในบางช่วงเวลานั้นอาจจะต้องมีนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้เป็นผู้แทนราษฎร

เลือก ส.ว. ทางอ้อม เปิดช่อง “นายกฯ คนนอก”

นี่แหละที่ระตุกษากรรม “ลากตั้ง” กระทบ

ยั่วเสียงโห่ฮา เรียกกระแสวิพากษ์วิจารณ์ตั้งอ้ออิงโดยเฉพาะในหมู่
นักเลือกตั้งอาชีพทั้งพรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทยประสานเสียงกัน
โดยมิได้นัดหมาย

โวยวายประชาธิปไตยถอยหลังลงคลอง

โหมแรงกระแทกเข้าใส่ “๓๖ อรหันต์ทองคำ” จะทำให้ปฏิรูปล้มเหลว
เสียมากกว่า

ประกอบกับจังหวะที่นางทิวา ณ นคร ได้ตัดสินใจยื่นใบลาออกจาก สปช.
และคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยเหตุผลเป็นนัยว่า “เป็นปลาผิคน้ำ”

ตามสาเหตุที่ยอมรับเลยว่า ไม่สามารถชกแจงเสียงข้างมากในคณะกรรมการยกร่างฯ
ให้เห็นดีเห็นงามไปกับการผลักดันประเด็นสิทธิสตรีทางการเมือง
กำหนดสัดส่วนของผู้หญิงในการเลือกตั้งไว้ในรัฐธรรมนูญ

แถมทิ้งทุ่นไว้การทำงานในคณะกรรมการยกร่างฯ เหมือนห้องแล็บ
ไม่ฟังเสียงคนนอก

เพิ่มแรงกระชกเข้าไปอีก

เรือโดนแรงกระแทก แถมมีคนโดดหนี กระตุกภาพ “สละเรือแป๊ะ”

ตามสถานการณ์ก็ยิ่งระส่ำกันไปใหญ่

โดยจังหวะคนที่รับบทหนักหนีไม่พ้น “ต็อกเตอร์ปัด” นายบวรศักดิ์
อุวรรณโณ ประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ หัวขบวน “๓๖ อรหันต์
ทองคำ”

ต้องกลายเป็น “ตำบลงกระสุนตก”

โดนล่อเป้า รับบทหนักอยู่คนเดียว

ด้านหนึ่งก็ต้องเคลียร์ปมของนางทิวาว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรณียาง แต่อย่างไร อีกด้านหนึ่งก็ต้องหักล้างวาทกรรม “ลากตั้ง” ไหนจะต้องต่อกร กับสื่อมวลชนบางสื่อที่ตั้งแง่ใส่กันจ้องบิดเบือน มุ่งโจมตีส่วนตัว

ในอารมณ์ของพวก “จุดเดือดประาะบาง” ตามสไตล์ยี่ห้อ “บวรศักดิ์” บางทีก็ซ่อนอาการอ่อนไหวจากภาวะกดดันไม่อยู่ ตามรูปการณ์ที่ “ศิย์แมนคนสำคัญ” ในกระบวนการตามโรดแมป คสช. ตกอยู่ในภาวะโดนแรงกระแทกหนักและตามรูปเกมถ้าเกิด “บวรศักดิ์” ถอดใจ ขึ้นมา

ก็หนีไม่พ้นสะเทือนถึงเรือแป๊ะต้องจอดโดยไม่ถึงฝั่ง

อย่างไรก็ดี ดูเหมือนงานนี้หัวขบวนอำนาจอย่าง พล.อ. ประยุทธ์ จะ อยู่ในอาการนิ่งไม่ได้เดินตามกระแสด้านรัฐธรรมนูญใหม่มากนัก

และอย่างที่เจ้าตัวมักจะพูดอยู่เสมอ ถ้าไม่แก้ไขอะไรใหม่แล้วจะยึด อำนาจมาทำไม ประชาชนคนไทยอยากจะย้อนกลับไปเป็นอย่างเดิมกันหรือ ที่สำคัญก็คืออัยยที่ว่า ถ้ามีปัญหาุ่นวาย คสช. ยังไม่ปล่อยคืนอำนาจก็ได้ โดยทำที่กัាប់ตัน “เรือแป๊ะ” ยังไม่สั่งเปลี่ยนเส้นทางตามจริง

ขณะเดียวกันก็มีความพยายามจากนายบวรศักดิ์ที่จะอธิบายประเด็น ส.ว. ที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมเพราะไม่ต้องการให้ ส.ว. เป็นกระจกสอง ส.ส. อีก เพราะในปี ๒๕๔๔ ส.ว. ๒๐๐ คน มีจำนวนถึง ๔๗ คน ที่เป็นเครือญาติ ของ ส.ส. ดังนั้นจึงต้องทำให้ ส.ว. เป็นพหุนิยมของพลเมืองที่หลากหลายอาชีพ เพื่อถ่วงดุลกับ ส.ส.

ซึ่งสภาพที่เป็นพหุนิยม ไม่ใช่ลากตั้ง

ส่วนการเปิดช่องนายกฯ ไม่ต้องมาจาก ส.ส. ก็เพื่อไม่ให้เกิดการติดล็อก เหมือนในอดีตที่มีปัญหาตั้งนายกฯ ไม่ได้ ต้องเรียกร้องหานายกฯ มาตรา ๗ หมิ่นเหม่ระคายเบื้องสูง เป็นการแก้โจทย์ตามปมที่เคยเป็นชนวนให้เกิดวิกฤติ การเมือง

เหนืออื่นใด ตัวอย่างก็มีมาแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ที่ประชาธิปไตยจำ และนายบรรศักดิ์คนเดียวกันนี่ก็เป็นผู้ที่เคยมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการกำหนดกติกาในฝัน

แต่ผลก็คือมีปัญหาพอใช้จริงกับนำมาซึ่งวิกฤติใหญ่หลวงทางการเมืองไทย เปิดทางให้มีการรัฐประหารยึดอำนาจซ้ำแล้วซ้ำอีกทั้งปี ๒๕๔๙ และปี ๒๕๕๗ มันก็มีเหตุผลในเชิงประจักษ์อยู่แล้ว โดยการนี้มันจึงเสมือนหนึ่งการกำหนดกติกาใหม่ โดยการออกแบบร่างรัฐธรรมนูญในอารมณืให้เหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตยแบบไทย ๆ

ที่สำคัญเลย ทุกอย่างยังไม่ใช้คำตอบสุดท้าย

ถือเอาตามโปรแกรมที่นายบรรศักดิ์ได้รายงานความคืบหน้าในการยกร่างรัฐธรรมนูญต่อที่ประชุม สนช. การยกร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกจะต้องทำให้แล้วเสร็จเพื่อเสนอ สปช. ในวันที่ ๑๗ เมษายนนี้ จากนั้นเดือนพฤษภาคม สปช. คณะรัฐมนตรีและ คสช. สามารถขอแก้ไขเพิ่มเติมได้

โดยคณะกรรมการยกร่างฯ จะนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อพิจารณาเป็นร่างสุดท้ายแล้วเสนอต่อที่ประชุม สปช. อีกครั้งภายในวันที่ ๒๓ กรกฎาคมนี้ เพื่อให้ สปช. ลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายในวันที่ ๖ สิงหาคม

ยังต้องว่ากันอีกหลายข้อต ไม่ลงตัวง่าย ๆ

แต่แน่นอน โดยประเด็นนำร่องที่โยนออกมาปรากฏให้เห็นแล้วว่า กระแสต้านหนักหน่วง

แนวโน้มถ้ายังเดินหน้าตามโมเดลที่ซังกันไว้ไม่ว่าจะเป็นการเลือก ส.ว. ทางอ้อม โลงทิ้ง ส.ว. เลือกตั้งทั้งหมดรวมถึงการเปิดช่องให้นายกฯ คนนอก มันจะเป็นหัวเชื้ออย่างดีในการปลุกพวกประชาธิปไตยจำออกมาต่อต้าน

เพราะภาพออกมาปฏิเสธไม่ได้ มันทำให้ระบอบประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งถอยหลัง

ยิ่งเป็นอะไรที่ พล.อ. ประยุทธ์และฝ่ายกุมเกมอำนาจสะท้อนท่าทีออกมาแล้วว่า ไม่เอาด้วยกับเงื่อนไขล็อกให้แม่น้ำ ๕ สายต้องเว้นวรรคทางการเมือง ๒ ปี

สื่ออาการไม่ยอมกระโดดลงหลังเสียง่าย ๆ ก็ยิ่งกระตุกต่อมระแวงในการต่อต้านทหารลากยาวอำนาจ ล่อแหลมเกิดวิกฤตรอบใหม่

Charter to boost citizens' power

CDC seeks checks on politicians' influence

MONSIEUR BUSINESS

The new draft charter to boost the power of citizens proposes checks on politicians' influence. The draft charter, which is expected to be passed by the end of the year, will give citizens the right to recall politicians who have been elected to office. It will also give citizens the right to recall politicians who have been elected to office. It will also give citizens the right to recall politicians who have been elected to office.

DRAFT CHARTER'S NEW BODIES

New bodies to be established under the draft charter. The new bodies to be established under the draft charter are:

- 1. Local Council
- 2. Local Council
- 3. Local Council
- 4. Local Council
- 5. Local Council

ECONOMY

Dems, Pheu Thai blast tax bill

The House and Senate have passed a bill to raise the value-added tax (VAT) rate from 7 percent to 10 percent. The bill has been criticized by opposition parties, including the Democrats and Pheu Thai, who argue that it will increase the cost of living for citizens.

Govt launches free 'For the People' tabloid to keep public in the loop

The government has launched a free tabloid newspaper called 'For the People'. The newspaper is intended to provide citizens with information about government activities and policies. It will be distributed free of charge to all citizens.

PM pledges to support private sector

Prime Minister Yingluck Shinawatra has pledged to support the private sector. She said that the government will take measures to reduce the burden on businesses and encourage investment. She also said that the government will provide support to small and medium-sized enterprises.

PM pledges to support private sector

Prime Minister Yingluck Shinawatra has pledged to support the private sector. She said that the government will take measures to reduce the burden on businesses and encourage investment. She also said that the government will provide support to small and medium-sized enterprises.

The front page of the Bangkok Post newspaper on Wednesday, March 11, 2015. The main headline is 'Charter to boost citizens' power'. Other headlines include 'DRAFT CHARTER'S NEW BODIES', 'ECONOMY: Dems, Pheu Thai blast tax bill', 'Govt launches free 'For the People' tabloid to keep public in the loop', and 'PM pledges to support private sector'.

ประวัติศาสตร์บอกเล่า จากรัฐธรรมนูญฉบับเก่า.... (๒)

จูลสาร “รัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปเป็นอย่างไร” ฉบับที่แล้วคณะผู้จัดทำได้นำคำปรารภในการตรารัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๔ มาเสนอท่านผู้สนใจ ต่อไปนี้เป็นเรื่องของรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๕ ถึงฉบับที่ ๗

- ฉบับที่ ๕** : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒
(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒)
- เวลาบังคับใช้** : ๒๓ มี.ค. ๒๔๙๒ – ๒๙ พ.ย. ๒๔๙๔
- ที่มา** : สภาร่างรัฐธรรมนูญยกร่างรัฐธรรมนูญ
- คำปรารภ** : “ศุภมัสต์ พระพุทธศาสนากาลเป็นอดีตภาค ๒๔๙๒
พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม อุกสมพัตสร ผักคณ
มาส กาศปักษ์ ทศมีดีถึ สุริยคติกาล มีนาคมมาส เติวีสติม
สุรทิน พุทธวาร โดยกาลปริงเฉท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศ ความพระราชปรารภว่า จำเเดิมแต่สมเด็จพระบรมพิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ สถาปนาระบอบการปกครองประชาธิปไตยขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยแล้วนั้น เหตุการณ์บ้านเมือง

ได้วิวัฒนาการมาโดยลำดับ จำต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญให้อนุโลมตามกาลนิยม จึง ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๙ ในรัชสมัยสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ครั้นต่อมาในรัชกาลปัจจุบัน บังเกิดความจำเป็นต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนั้น จึง ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้ตรารัฐธรรมนูญขึ้นใช้เป็นการถาวรสืบไป

และเพื่ออนุโลมตามแบบแผนฝ่ายปรสมัย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของไทย ประกอบด้วยสมาชิกสี่สิบคนซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากสมาชิกวุฒิสภาสิบคน จากสมาชิกสภาผู้แทนสิบคน และจากบุคคลภายนอกผู้มีคุณสมบัติต่าง ๆ กันสี่ประเภท ประเภทละห้าคน ครั้น ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เปิดสภาร่างรัฐธรรมนูญและตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการพิจารณาปรึกษาหารือหลักการใหญ่ ๆ อันสมควรประมวลไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นต้นว่า วางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยให้มั่นคงยิ่งขึ้น กำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐ เพื่อช่วยรักษาไว้ซึ่งความต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอ

ในการบริหารราชการ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วย
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาบางประการ ขยายอำนาจรัฐสภา
ในอันที่จะควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ปรับปรุงวิธีการ
เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ได้ฟังความคิดเห็น
ของกันและกันได้โดยกว้างขวาง กับทั้งแก้ไขอำนาจฝ่าย
นิติบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความไว้วางใจฝ่ายบริหาร
ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อจะได้ฟังความคิดเห็นของประชาชน
ประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เปิด
โอกาสให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมปรึกษาของสภาได้
ตลอดมา กับทั้งได้เลือกสมาชิกของสภาเก้าคนตั้งเป็นกรรมาธิการ
มีหน้าที่สดับรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้ว
นำเสนอต่อสภา ทั้งเพื่อให้การร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยดี
สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เลือกสมาชิกอีกเก้าคนตั้งเป็น
กรรมาธิการ มีหน้าที่พิจารณาถ่วง กรรมาธิการได้ร่างขึ้น
ตามหลักการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้วางไว้ และได้ตรวจ
พิจารณาบทรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช ๒๔๗๕ ตลอด
ทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อ ๆ มาจนถึงฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
เมื่อเห็นว่าบทมาตราใดยังใช้ได้ ก็นำมาประมวลไว้ใน
รัฐธรรมนูญนี้และโดยที่การบ้านเมืองทั้งภายในภายนอก
ได้เปลี่ยนแปลงไปหลายสถาน แม้นานาประเทศที่มี
รัฐธรรมนูญใช้มานานแล้ว ก็ยังได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับ
กาลสมัย กรรมาธิการจึงได้ค้นคว้าพิจารณารัฐธรรมนูญของ
นานาประเทศประกอบด้วย เมื่อได้ยกร่างขึ้นแล้ว
กรรมาธิการได้เสนอร่างนั้นต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ สภา
ร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาตรวจแก้ร่างที่กรรมาธิการ

นำเสนอโดยถ้อยคำแล้วได้พิจารณาทบทวนโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เห็นชอบพร้อมกันเป็นอันเสร็จสิ้น แต่ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๑ จึงได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญไปยังรัฐสภา รัฐสภาได้พิจารณาปรึกษาเห็นชอบด้วย ลงมติให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระราชทานให้ใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ได้ทรงพระราชวิจารณ์โดยตลอด และทรงพระราชดำริเห็นพ้องต้องตามมติของรัฐสภาแล้ว

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ นั้น ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมจิตต์ร่วมใจสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ ในอันจะรักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อความดำรงคงอยู่ด้วยดีแห่งระบอบประชาธิปไตยในรัฐสีมาอาณาจักร และนำมาซึ่งความผาสุกสิริสวัสดิ์สรรพิพัฒนาชัยมงคล เอนกคุณผลสกลเกียรติยศสถาพร แก่อาณาประชาราษฎร์ของพระองค์ สมดังพระบรมราชประสงค์ จงทุกประการ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ : ศรีธรรมาธิเบศประธานวุฒิสภา

รูปแบบสภา : มีสองสภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทน สมาชิกวุฒิสภา มาจากการแต่งตั้ง ๑๐๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาจากการเลือกตั้ง (สัดส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐ คน)

ประธานรัฐสภา : เจ้าพระยาศรีธรรมาธิเบศ (วุฒิสภา)

(๒๐ ก.พ. ๒๔๙๑ – ๒๙ พ.ย. ๒๔๙๔)

ฉบับที่ ๖ : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๕

มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ว่า

คำปรารภ : “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศพระราชปรารภว่า ข้าราชการทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต กลับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งสมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานไว้ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๕๘๒ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๕๘๓

ทรงพระราชดำริเห็นว่า รัฐธรรมนูญซึ่งใช้บังคับในราชอาณาจักร ได้มีอยู่หลายฉบับ อันเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ โดยมุ่งหมายจะให้มีความใหม่เหมาะสมตามกาลสมัย แต่ปรากฏว่าในเวลานี้เหตุการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก ทั้งความเป็นไปในปัจจุบันของประเทศชาติ ก็ตกอยู่ในสภาพอันจะต้องระมัดระวังภัยอันตราย อันจะก่อความทุกข์เกษมของอาณาประชาราษฎร์ เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์

ถี่ถ้วนทั่วกระบวนการแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรที่จะนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ กลับมาใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะเหมาะสมยิ่งกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ซึ่งได้เคยมีมาแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๗๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๕๘๒ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๕๘๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๙๔ ไปพลางก่อน

แต่โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวแล้ว มีบทบัญญัติบางมาตรา อันไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษากันดำเนินการปรับปรุงฉบับใหม่เพื่อให้เป็นหลักถาวรแห่งประศาสนวิธีต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๙๔ เป็นปีที่ ๖
ในรัชกาลปัจจุบัน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ : พลเอก ผ. ชุณหะวัณ พลโท ด. เดชประดิยุทธ พลโท สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พลเรือตรี ป. ยุทธศาสตร์ โภทศ พลเรือตรี ช. นาถอรุณยุทธ พลเรือตรี สุนทร สมุทรวิน พลอากาศเอก ฟิ้น ร. ฤทธาคณี พลอากาศโท เชิด วุฒากาศ พลอากาศโท ปรง ปรีชากาศ คณะบริหารประเทศชั่วคราว

ต่อมาได้มีประกาศรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๕๙๕ ในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๙๕

- เวลาบังคับใช้** : ๘ มี.ค. ๒๕๙๕ – ๒๐ ต.ค. ๒๕๐๑
- ที่มา** : คณะรัฐประหารภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยกร่างเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และให้ความเห็นชอบ
- คำปรารภ** : “ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตกาล ๒๕๙๕ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม นาคสมพัตสร ผักคณมาส ศุกลปักษ์ เตรสีติถี สุริยคติกาล มีนาคมมาส อัษฎมสุรทิน ศนิवार โดยกาลบริจเฉท
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช महิตลาธิเบศรรามาธิบตี จักรีนฤพดินทร สยามินทรราชิราชบรมนาถบพิตร
- เสด็จออกพระที่นั่งอนันตสมาคม ท่ามกลางอุตมสันนิบาตพระบรมวงศานุวงศ์และทูตานุทูต ผู้แทนนานาชาติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนามาตยราชบริพาร ฝ้าเบื้องบาทบกขพรั่งพร้อมโดยอนุกรม
- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศความพระราชปรารภว่า จำเดิมแต่สมเด็จพระบรมปิตุลาธิราชพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ สถาปนาระบอบการปกครองประชาธิปไตยขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยแล้วนั้น ต่อมาก็ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกหลายฉบับ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๔๙๒ โดยมีมุ่งหมายจะให้มียุทธศาสตร์ใหม่เหมาะสมตามกาลสมัย แต่ปรากฏว่าในเวลาอันนี้เหตุการณ์ของโลกและสถานการณ์ภายในได้เปลี่ยนแปลงไป จึงคณะบริหารประเทศชั่วคราวพร้อมด้วยข้าราชการทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และพลเรือน คณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครอง พุทธศักราช ๒๔๗๕ คณะรัฐประหาร พุทธศักราช ๒๔๙๐ และผู้รักชาติ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตกลับไปให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๔๗๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศพุทธศักราช ๒๔๘๒ และรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓ ทรงพระราชดำริเห็นเป็นการสมควรที่จะใช้รัฐธรรมนูญนั้นไปพลางก่อน และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวแล้ว มีบทบัญญัติบางมาตราอันไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษากันดำเนินการปรับปรุงเสียใหม่ เพื่อให้เป็นหลักถาวรแห่งประศาสนวิธีต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้ประชุมปรึกษาร่างรัฐธรรมนูญสนองพระเดชพระคุณสำเร็จลงด้วยดี จึงนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายคำปรึกษาแนะนำด้วยความยินยอมพร้อมที่จะตราเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ได้เมื่อและทรงพระราชวิจารณ์ถี่ถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทานพระบรมราชานุมัติ

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม
สั่งให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ประสิทธิ์
ประสาทประกาศพระราชทานแก่ประชากรของพระองค์
ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ขอให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ จึงเป็นหลัก
ที่ป้องกันภัยพิบัติภัยอันตรายอันจะมากล้ำกรายชาติ ศาสนา
และประชาชาษฎร ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมใจสมัครสโมสร
เป็นเอกฉันท์ในอันจะรักษาปฏิบัติรัฐธรรมนูญ เพื่อเพิ่มพูน
สันติสุขสวัสดิ์สถาพรแก่อาณาประชาราษฎรของพระองค์
ขอให้พระบรมวงศานุวงศ์และทั้งข้าราชการทหาร พลเรือน
พสกนิกร จงสโมสรสามัคคี เพื่อความดำรงคงอยู่ด้วยดี
แห่งระบอบประชาธิปไตย คู่เคียงกับไทยรัฐราชสีมาตราบ
เท่ากัลปาวสาน สมดังพระบรมราชปณิธานทุกประการเทอญ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ : จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

รูปแบบสภา : มีสภาเดียวคือ สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิก
จำนวน ๒ ประเภท สมาชิกวุฒิสภา มาจากการแต่งตั้ง
๑๐๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาจากการเลือกตั้ง
(สัดส่วน ๑ : ๑๐๐,๐๐๐ คน)

ประธานรัฐสภา : ๑. พลโท พระประจันปัจจนึก (๒๒ มี.ค. ๒๔๙๕ - ๑๖
ก.ย. ๒๕๐๐)

๒. พลเอก หลวงสุทธีสารธรรณกร (๒๐ ก.ย. ๒๕๐๐ - ๒๖

ธ.ค. ๒๕๐๐)

ฉบับที่ ๖/๑ : ประกาศเรื่อง การใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๐๐ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๐๐)

คำปรารภ : “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารได้นำความกราบบังคมทูล ถึงการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้เป็นไปตามควร แก่สถานการณ์ และทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย จึงมี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เพื่อให้การเป็นไปตาม ที่ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารได้นำความกราบบังคมทูล ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ให้คงใช้บังคับต่อไป ภายใต้ง่อนังดังนี้

(ก) ให้สมาชิกภาพแห่งสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิก ประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ สิ้นสุดลงในวันประกาศ พระบรมราชโองการนี้

(ข) ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกประเภทที่ ๑ ภายใน เก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศพระบรมราชโองการนี้

(ค) จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิก ประเภทที่ ๒ จากบุคคลซึ่งทรงเห็นสมควรมีจำนวนไม่เกิน หนึ่งร้อยยี่สิบสามนายในวันและภายหลังวันประกาศพระบรม ราชโองการนี้

ในระหว่างที่สมาชิกประเภทที่ ๑ ยังไม่ได้เข้ารับหน้าที่ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ ๒ ไปพลางก่อน

(ง) ก่อนที่จะได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นหน้าที่ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ข้อ ๒. พระบรมราชโองการนี้ไม่กระทบกระเทือนการนับระยะเวลาที่ได้ดำเนินมาแล้วตามมาตรา ๑๑๕ และมาตรา ๑๑๖”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ : จอมพล ส. ธนะรัชต์ ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร

ผู้วาด : บุน เกียกกาย

บุน เกียกกาย นักวาดการ์ตูนสมัครเล่น ขออาสาใช้ความถนัดส่วนตัววาดการ์ตูนเพื่อช่วย กมธ. สื่อสารกับประชาชนชาวไทย

- ฉบับที่ ๗ : ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒)
- คำปรารภ : “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลธิเบศรราชาธิเบศ จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมราถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า
- โดยที่หัวหน้าคณะปฏิวัติซึ่งได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้นำความกราบบังคมทูลว่า การที่คณะปฏิวัติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ เสียนั้นก็โดยปรารถนาจะให้มึรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมและให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยเรียบร้อยยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนั้น การที่จะให้มีรัฐธรรมนูญเช่นว่านี้สมควรจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิจัดร่างขึ้นประกาศใช้ต่อไป แต่ในระหว่างระยะเวลาก่อนที่จะได้มีและประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งร่างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น สมควรให้มีธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเพื่อใช้ไปพลางก่อน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย และเพื่อให้การเป็นไปตามที่หัวหน้าคณะปฏิวัตินำความกราบบังคมทูล จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้บทบัญญัติต่อไปนี้เป็นธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญจะได้จัดร่างขึ้น”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ : จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๐๒ ในราชกิจจานุเบกษา

เวลาบังคับใช้ : ๒๘ ม.ค. ๒๕๐๒ – ๒๐ มิ.ย. ๒๕๑๑

ที่มา : จัดทำโดยคณะรัฐประหารภายใต้การนำของ จอมพล สฤษดิ์ ธีระรัชต์

คำปรารภ : “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า

โดยที่หัวหน้าคณะปฏิวัติซึ่งได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้นำความกราบบังคมทูลว่า การที่คณะปฏิวัติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ เสียนั้นก็โดยปรารถนาจะให้มียุทธธรรมที่เหมาะสมและให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยเรียบร้อยยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนั้น การที่จะให้มียุทธธรรมเช่นว่านี้สมควรจัดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิจัดร่างขึ้นประกาศใช้ต่อไป แต่ในระหว่างระยะเวลาก่อนที่จะได้ มีและประกาศใช้ รัฐธรรมนูญซึ่งร่างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น สมควรให้มีธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเพื่อใช้ไปพลางก่อน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย

และเพื่อให้การเป็นไปตามที่หัวหน้าคณะปฏิวัตินำความกราบบังคมทูล จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้บทบัญญัติต่อไปนี้เป็นธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญจะได้จัดร่างขึ้น”

- ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ :** จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ
- รูปแบบสภา :** มีสภาเดียว คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญมาจากการเลือกตั้ง ๒๔๐ คน
- ประธานรัฐสภา :** ๑. พลเอก สุทธิ สุทธิสารณกร (๖ ก.พ. ๒๕๐๒ – ๑๗ เม.ย. ๒๕๑๑)
๒. นายทวี บุญยเกตุ (๘ พ.ค. ๒๕๑๑ – ๒๐ มิ.ย. ๒๕๑๑)

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ที่สโมสรทหารบก ถ.วิภาวดีรังสิต พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นประธานการประชุมร่วมแม่น้ำ ๕ สาย ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี (ครม.) คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (กมธ.) ยกร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อรับฟังรายงานผลความคืบหน้าการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน โดยเฉพาะการเตรียมเสนอร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรกให้พิจารณา

“คณะนักศึกษาศาสนาบ้านพระปกเกล้า หลักสูตร ปรม. ๑๔”
 สนับสนุนการเผยแพร่จุลสารรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องรับรอง ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๑
 ศาสตราจารย์บรรศักดิ์ อูวรรณโณ ประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช
 ที่ปรึกษาและโฆษกกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และ พลโท นาวัน คำธิกาญจน์ กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ
 ให้การรับรองนางฉั่ว ชิว ซาน (H.E MRS. Chua Siew San) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐสิงคโปร์ประจำประเทศไทย

**คณะอนุกรรมการสื่อสารกับสังคม
ในคณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนุญ**

๑. นายมานิจ สุขสมจิตร	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายมีชัย วีระไวทยะ	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายคำคุณ สิทธิสมาน	
๔. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	
๕. พลโท นาวัน ดำริกาญจน์	
๖. นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์	
๗. นายวสันต์ ภัยหลิกี้	
๘. นายสมศักดิ์ มุกดาวรรณกร	
๙. นายโอม ศิวะดิตต์	
๑๐. นางสาวเพชรภรณ์ เจริญนิพนธ์วานิช	
๑๑. นางสาวอ่อนนุษา ลำเลียงพล	
๑๒. นางสาวประภาพรรณ ภูวเจนสถิต	
๑๓. นางศิริกุล เลากัยกุล	
๑๔. นายวรวุฒิ เครือแก้ว	
๑๕. นางสาวนิสาชล รัตนสาชล	
๑๖. นายศิริวัฒน์ วงศ์จารุกร	
๑๗. นายธนพัชร์ นาควัชระ	เลขานุการอนุกรรมการ

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการสื่อสารกับสังคมให้เกิดความเข้าใจอันดี ในการยกย่องรัฐธรรมนุญ
๒. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนุญมอบหมาย

“...สมควรสมควรที่จะให้พลเมืองทุกกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะ
คนชายขอบ คนที่ไม่มีเสียง ไม่มีเงิน ได้เข้ามามีส่วนร่วมใน
โครงสร้างทางการเมืองด้วย แม้ว่าเขาจะไม่มีเงิน แม้ว่าเขา
จะไม่มีจักรกลในการหาเสียง”